

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: Pedagogická fakulta JU v Č. Budějovicích

Katedra: biologie

Datum odevzdání posudku: 22.5.2009

Diplomant: Petra Pelikánová

Aprobace: Z - Př ZŠ

Recenzent diplomové práce

Mgr. Vlasta Matěnová, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Biogeografie ve výuce na základních školách
(téma)

Předložená diplomová práce se skládá ze dvou svazků. První díl práce obsahuje 133 strany textu, ve druhém dílu jsou na 165 stranách přílohy. V seznamu literatury cituje autorka 49 literárních pramenů a www stránky, z nichž byly převzaty obrázky, které jsou na čtyřech a půl stránkách.

Výhodou zvoleného tématu diplomové práce, jak název napovídá, je skutečnost, že je součástí obou aprobačních předmětů diplomantky studující přírodopis a zeměpis. Nosnou částí diplomové práce jsou návrhy výukových materiálů. Autorka navrhla výukový text, který má tři části: Biogeografie (str. 68-80), Biomy (str. 81-84) a na str. 85 Biogeografie České republiky. Text je strukturovaný a graficky rozlišený na základní, slovníček pojmů, zajímavosti a otázky a úkoly. Doplnují ho i četné obrázky. Je na velmi dobré grafické úrovni. Na text navazují pracovní listy, tři testy a autorská řešení. Pracovní listy a testy obsahují různé druhy otázek, zařazeny jsou otázky standardního typu (pojmenuj..., napiš název..., zařaď do čeledě... apod.), otázky přiřazovací, výběrové, doplňovací, zakreslování do map, opravy textu i několik křížovek. V metodických poznámkách na str. 121–123 jsou zmíněny především mezipředmětové vztahy, dále jsou vyjmenovány doporučené vyučovací formy a metody.

Diplomová práce je neobvyklá svým stránkovým rozsahem. Za stránkově předimenzovanou považují druhou kapitolu nazvanou „Teoretický rozbor problematiky“ na str. 7-55, která je ale založena pouze na pěti citacích. Nemá požadovaný charakter literární rešerše. Klasické tituly Buchar (1980) a Hendrych (1984) jistě diplomantku obohatily o nové vědomosti, ale jaký smysl má přepisování částí textu do diplomové práce? Navíc se při výběru a úpravě formulací dopustila i nesrovnalostí: v českých a jim odpovídajícím odborným názvech taxonomických úrovní, např. str. 21 „... naopak úplně zde chybí čeledi početné v jiných částech Země, jako je rod skokan (*Rana*) a ropucha (*Bufo*) a také mločí (rod *Salamandra*)“; ještěry (Sauria) povýšila na řád. Na str. 25 - mihule mořská (Cephalaspidomorphi); „Obojživelníci ocasatí jsou zastoupeni četnými druhy mloků (*Salamandra*) ... „ Otázkou diskuse je výběr taxonů, které jsou charakteristické pro danou oblast, např. na str. 25 halančíkovité ryby (Aplocheilidae?) pro nearktickou oblast, absence kolibříků u neotropické oblasti atd. „Nejrozšířenější čeledí ocasatých jsou mečíkovití (Plethodontidae).“ „Lichokopytníci (Perissodactylia) jsou zastoupeni pouze třemi čeleděmi upírovitých (Tapiridae) ...“

Stránkově nejpočetnější (159 stran) jsou přílohy, které vznikly na základě rozboru velkého počtu učebnic přírodopisu a zeměpisu (viz většina citací v seznamu literatury). Shrnutí a komentář k přílohám je na str. 61-66. Autorka uvádí na str. 56 jako kritéria výběru taxonů

do tabulek uvedení ekologické niky, geografickou distribuci a příslušnost k biomům. Z tabulek je ale zřejmé nepochopení obsahu termínu ekologická nika. Můžete ho vysvětlit? Čím byste ho v tabulce nahradila? Výsledky z příloh jsou v tabulkách 4.1 a 4.3 sumarizovány do absolutních počtů u sledovaných kritérií. V tabulkách 4.2 a 4.4 je kvantifikováno subjektivní hodnocení textu stupnicí 1 až 5.

Časovou náročnost sestavení příloh považuji za neadekvátní malé výtěžnosti ve vytvořeném učebním textu. Na str. 67 je konstatováno, že je text uzpůsoben vědomostem a dovednostem žáků na základních školách a navazuje na znalosti získané v předešlých ročnících ..., ale já učební text považuji za maximalistický s řadou nových pojmů a taxonů. Proč nebyla alespoň část navržených výukových materiálů ověřena v praxi? U didaktických prací tohoto typu je to obvyklé. Jakou časovou dotaci pro biogeografii byste doporučila? Některé formulace v textu nejsou nejvýstižnější. Na str. 79 je u australské oblasti uvedeno, že se v celé oblasti vyskytují kromě jiných správně uvedených ještěřů i leguáni. Jaké rozšíření mají leguánovití? Proč je kosmatec a baobab v PL Australská oblast (str. 90)?

Po formální stránce je práce na velmi dobré úrovni, bylo by však vhodné sjednotit psaní názvů oblastí (někde jsou s malým, jinde s velkým písmenem), názvy psané kurzívou, opravit řídce se vyskytující překlepy (např. str. 109 Nová guinea , str. 69 Centrální Asie), názvy jako na str. 51 užovka obecná (*Vipera berus*), interpunkci (např. m.n.m.). Zdroje jsou citovány, někdy u více autorů nezkráceně, neobvyklé je uvádění stránek, Kočárek E. 1998 není rozlišen na 1998a, 1998b.

Závěr: Výukový text, pracovní listy i testy jsou využitelné v pedagogické praxi. Jsou průřezovým tématem biologických disciplín a geografie. Je možno s nimi dále pracovat a upravovat je na základě ověření jejich účinnosti. Autorka splnila zadání diplomového úkolu. Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: velmi dobře

.....
Podpis recenzenta diplomové práce

V Č. Budějovicích dne 22. 5. 2009

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------